

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ**

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

Отже, формування елементів клінічного мислення та практичних навичок у вирішенні стандартних та нестандартних клінічних ситуацій ще до безпосереднього контакту з хворими, підвищує ефективність сприйняття наступного матеріалу й зменшує відсоток помилкових дій у подальшій професійній діяльності майбутніх лікарів.

Таким чином, введення у педагогічний процес мультимедійних засобів, електронних підручників, інтерактивних занять та моделювання ситуаційних клінічних завдань, не тільки змінює традиційні форми навчання, але й сприяє вдосконаленню викладання, оптимізації навчального процесу та вчить здобувачів вищої медичної освіти бути більш самостійними, відповідальними та конкурентоспроможними.

Бербек Віолетта Леонардівна,
кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри
загальної фармації з курсом клінічної фармакології

Науменко Ірина Анатоліївна,
старший викладач кафедри загальної фармації
з курсом клінічної фармакології

Громова Маргарита Ігорівна,
старший лаборант кафедри загальної фармації
з курсом клінічної фармакології

СОЦІОНІЧНИЙ ПІДХІД: ОСНОВА, РОЗВИТОК ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ

Одеський національний медичний університет

Метаболічні процеси, які протікають в тілі будь-якої живої істоти, за думкою психіатра А. Кемпінського, не обмежуються лише взаємоперетвореннями речовин і енергії, але й включають в себе процеси отримання, обробки та застосування інформації, тобто інформаційний обмін між особою та світом [1]. Так само, як метаболічні процеси проходять певні стадії, В. Гуленко, виділив чотири етапи, які реалізуються для будь-якої системи, і людської психіки в тому числі. Вони включа-

ють вхід, або отримання інформаційного ресурсу, збереження та аналітичну обробку інформації, та вихід або результат. Таким чином, реальні факти, які людина отримує у відчуттях, а також образи та поняття, які формуються на їх основі, накопичуються у пам'яті, проходять через процеси порівняння із старими даними та служать основою для висновків. Емоції, пов'язані із усіма цими процесами також служать ланками ланцюгу, через який проходить інформація під час метаболізму, який американські спеціалісти назвали Zig-Zagprocess [2].

Вивчення такого типу метаболізму диктує потребу у термінах і поняттях, які б дозволили класифікувати інформаційні потоки та визначити їх силу та взаємодію між собою. Основою категорійного апарату стали роботи К. Юнга, який використовував дві біполярні шкали, що базуються на нейрофізіологічних засадах (інтро-/екстраверсії) та дві пари психологічних функцій: мислення (thinking) і почуття (feeling) вчений протиставляв ірраціональним відчуттю (sensing) і інтуїції (intuitive). Саме вони дають змогу особі перетравлювати інформацію про навколишній світ та орієнтуватися в ньому [3]. Вищезазначені функції у психіці людини можуть бути виражені різною мірою, і, як і у житті, коли використовується найзручніший інструмент, людям властиво працювати з інформацією за допомогою найсильнішої функції, яку ще називають базовою. Така сильна функція дозволяє адаптуватися повно і швидко до нових умов. Протилежна їй функція слабка, Юнг порівнював її з відкритою раною. Особі некомфортно навчатися навіть шаблонам по її реалізації, і абсолютно неможлива будь-яка творча робота з нею. Друга за силою функція, якщо базова раціональна, буде ірраціональною та навпаки, вона найчастіше використовується для вирішення творчих завдань. І, якщо з базовою людина найчастіше ототожнює себе, то друга функція — творчий інструмент у її руках.

Натхнення у працях Юнга черпали різні вчені, серед яких Е. Еріксон, А. Маслоу, К. Роджерс та інші. Мабуть, це пов'язано з тим, що він, за влучним виразом В. Гуленка «сформулював суворою мовою науки давно відому, хоча і погано усвідомлювану «людську тетраду» — розум і серце разом з духом і плоттю», тобто дещо філософське, первісне, що людство здавна розуміло, але не мало змоги описати. У різний час філософи намагалися підняти одну з цих складових над іншою, але галузь знання, що також народилася з концепцій Юнга і Кемпінського, вважає їх нерозривними і рівнозначними комунікативними аспектами, невід'ємними частинами єдиного психічного світу людини. Ця наука

— соціоніка, яка дозволяє класифікувати функції, розділивши їх на більш та менш виражені, що дає змогу побачити світ під тим кутом, під яким його бачить людина, краще її зрозуміти.

Соціоніка, що народилася завдяки Аушрі Аугустиновичюте, котра розробила систему знаків і моделей [4], оперує комбінатоно-дихотомійним підходом, в якому «мисленню» відповідає функція, що зветься логікою, а протилежна їй, серце, — «етика». Поняття «дух» співвідноситься із «інтуїцією», а плоть — «сенсорикою» [2]. Таким чином, логіка, етика, сенсорика та інтуїція відповідають матерії, енергії, простору та часу, як чотирьом аспектами світу [5, 6]. У цьому світлі стає зрозумілим, чому саме ця типологія знайшла найширше практичне розповсюдження: людська тетрада «плоть і дух», «розум і серце» — це відображення базових філософських понять навколишнього світу.

Соціоніка сьогодення стала міждисциплінарною наукою, яка знаходиться на перетині інформатики, соціології та психології [7]. Існують дослідження щодо застосування соціонічних концепцій у різних галузях науки та техніки від пошуку кандидатів та комплектування персоналу у космонавтиці та авіації, від підтримання безпеки на АЕС до використання методів та підходів соціоніки у економіці, психології, педагогіці. Така популярність пов'язана не тільки з тим, що соціоніка — зручний і результативний інструмент при роботі з людьми, але й з тим, що вона не намагається осягнути весь широкий і глибокий світ людської психіки, але натомість вивчає саме тип інформаційного метаболізму, як механізм засвоєння, обробки та використання інформації людиною. Слід відмітити той факт, що соціоніка відповідає концепції гуманістичної психології, беручи за предмет вивчення особистість як унікальну цілісну систему, якій властивий саморозвиток та самоактуалізація, у професійній сфері в тому числі.

Гуманістична психологія базується на уважному відношенні до психологічних процесів тих, хто навчається, ставлячи метою розвиток особистості під час навчання та пошук нових методів для цього. Таким чином, використання соціоніки у підготовці фахівців-фармацевтів є реалізацією особистісно орієнтованого навчання або особистісного підходу, в центрі якого учень, а не вчитель або процес навчання. Пошук підходящих форм навчання, певних завдань, індивідуальної або колективної роботи студентів, інтернів професійна орієнтація, процеси подальшого працевлаштування і робота з кадрами у вишах, аптеках та

фармацевтичних організаціях взагалі з використанням соціонічних методів дозволяє гармонізувати співвідношення між особистісним потенціалом людини та її професійною діяльністю, отримати довгострокову мотивацію, яка підкріплюється нематеріальними задоволеннями. Крім того, соціонічний підхід направлений також на покращення взаємин у колективі, на формування результативної команди.

Комбінація з чотирьох дихотомій дозволяє виділити шістнадцять типів інформаційного метаболізму, назви яких включають перші літери базової, творчої функцій, а також направленість (екстра — або інтро-) базової. Крім того, нерідко використовують різні варіанти псевдонімів для відображення певних рис носіїв цих типів. У першому наближенні достатньо навіть такого простого тлумачення, щоб побачити можливі складнощі у взаєминах людей, в яких одна й та сама функція є базовою і больовою. Але соціоніка виділяє шістнадцять типів взаємин і стільки ж моделей з восьми функцій, в кожній з яких є свої особливості.

Якщо розглянути професійну діяльність фахівців фармацевтичного профілю крізь призму сильних базової та творчої функцій, можна дійти висновку, що фармацевти, які мають справу з логістикою та організацією роботи складів, прийомом товарів, сильними парами функцій мають бути логіка та сенсорика або логіка та інтуїція в поєднанні з раціональністю та інтровертною установкою психіки, оскільки їхній напрям діяльності належить до типу «Людина — Знакова система». До таких типів відносяться логіко-сенсорний інтроверт Інспектор (ЛСІ), логіко-інтуїтивний інтроверт Аналітик (ЛІІ).

А фахівці, які працюють з клієнтами аптеки, займаються рекламою та управлінською діяльністю, відносяться до професії типу «Людина — Людина». Соціоніка дозволяє зробити припущення, що сильна етика та сенсорика або етика та інтуїція, будуть значним сприятливим фактором для плідної професійної реалізації особистості. Такі типи, як Ентузіаст (ЕСЕ), Політик (СЕЕ), Наставник (ЕІЕ) та Порадник (ІЕЕ) є екстравертами з сильними етикою та сенсорикою/інтуїцією.

Список літератури

1. Кемпинский А. Меланхолия. М. : Наука, 2002. 405 с.
2. Гуленко В. В. Гуманитарная соционика. М. : Чёрная Белка, 2009. 344 с.

3. Юнг К. Г. Тавистокские лекции. Аналитическая психология: теория и практика. Очерки по аналитической психологии. Минск : ООО «Харвест», 2003. 528 с.

4. Аугустинавичюте А. Модель информационного метаболизма. Соционика, ментология и психология личности, 1995. № 1. С. 4–8.

5. Медведев Н. Н. Психологические очерки. М. : Чёрная Белка, 2012. 288 с.

6. Гуленко В. В. Насколько прочны основания соционики? Онтология коммуникативных функций. *Соционика, ментология и психология личности*. 1998. № 3. С. 67–72.

7. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. К. : Каравела, 2020. 418 с.

Білецька Лілія Петрівна,
кандидат біологічних наук,
асистент кафедри біологічної хімії

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

*Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького*

У зв'язку з введенням у лютому 2022 року на території України воєнного стану перед більшістю закладів вищої освіти постало питання про безпеку, як основну причину введення дистанційного формату навчання. Змішана і дистанційна форми навчання дозволяють уникнути скупчення великої кількості людей, забезпечити безперебійність і стабільність навчання для студентів і викладачів, які під час війни для збереження власного життя, змушені були тимчасово змінити місце проживання.

До переваг дистанційної форми навчання над очною можна віднести можливість планування часу і формату заняття, застосування інтерактивних креативних підходів при опрацюванні навчального матері-

Аряєв Микола Леонідович, Капліна Лариса Євгенівна, Стрельцов Михайло Сергійович, Варбанець Діна Андріївна ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ — ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	21
Бабій Валентина Павлівна, Кузьменко Інна Анатоліївна, Гончарова Лілія Володимирівна, Поспелов Олексій Михайлович ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ОНМЕДУ ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ	23
Бербек Віолетта Леонардівна, Науменко Ірина Анатоліївна, Громова Маргарита Ігорівна СОЦІОНІЧНИЙ ПІДХІД: ОСНОВА, РОЗВИТОК ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ	25
Білецька Лілія Петрівна АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	29
Вальда Володимир Володимирович, Приболовець Тетяна Володимирівна ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ДІЯЛЬНОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОНМедУ	31
Величко Валентина Іванівна, Тулянцева Єлизавета Олександрівна, Циунчик Юлія Геннадіївна ЗМІЩЕНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	34
Венгер Людмила Віленівна, Спішева Світлана Миколаївна, В'язовський Юрій Ігорович, Терещенко Анастасія Анатоліївна, Д'ячкова Зінаїда Едуардівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	38